

MEVIT4113 – Medier, religion og konflikt

Hjemmeeksamen, vår 2017

Utlevering mandag 3. april kl. 11.00. Innleveringsfristen er torsdag 6. april kl. 11.00.

Elektronisk innlevering i Fronter.

Oppgavesettet er på fire (4) sider.

Før du begynner å skrive besvarelsen, må du sørge for at du har lest og forstått UiOs informasjon om fusk: <http://www.uio.no/studier/admin/eksamen/fusk/>

Du bør også sette deg inn i bruk av kilder og referanser: <http://www.uio.no/studier/admin/eksamen/kildebruk/>

Medienes rolle i ”kapping” av religion

Se denne artikkelen i *Aftenposten* 14.03.17: www.aftenposten.no/kultur/616969b.html

(Artikkelen er vedlagt nederst i oppgaven)

John Esposito hevder, ”Før vi tar tak i hovedproblemet – som ikke er religion, men *kappingen* av religion – vil heller ikke ekstremistsirkelen brytes.”

Ta utgangspunkt i denne påstanden og besvar disse tre spørsmålene:

1. Hvordan vurderer du Espositos påstand med tanke på situasjonen i Norge?
2. Hvis det skjer ”kapping” av religion i Norge, hva er medienes rolle i dette?
3. Innebærer en slik ”kapping” en medialisering av religion? Begrunn svaret.

Gi konkrete referanser (med sidehenvisninger) til den pensumlitteraturen du benytter.

Informasjon om eksamen ved IMK: <http://www.hf.uio.no/imk/studier/ressurser/oppgave/>

- *Besvarelsen leveres elektronisk i innleveringsmappe på Fronter.*
- *Nå du laster opp besvarelsen i fronter må du passe på at formatet er leselig. Vi anbefaler at du bruker PDF. Filen skal kalles for kandidatnummeret ditt, slik xxxxxx.pdf eller xxxxxx.doc.*
- *På forsiden av besvarelsen skriver du ditt **kandidatnummer** som du finner på Studentweb (IKKE NAVN), emnekode og emnenavn, samt semester og år.*
- *Emner med ti studiepoeng tilsvarer normalt en ti siders besvarelse (en side tilsvarer ca. 2300 tegn, uten mellomrom). Forsiden og litteraturlisten er ikke inkludert i disse sidene.*

Knut Lundby vil svare på spørsmål om oppgaveteksten som blir sendt på e-post til knut.lundby@media.uio.no innen kl. 13.00, mandag 3. april. Du får svar i løpet av samme dag.

Eksamensresultat vil bli publisert i Studentweb innen torsdag 4. mai 2017. Resultater gis ikke over e-post eller telefon.

A KULTUR RELIGION

Hovedproblemet er ikke religion, men kapringen av religion, sier islameksperten John Esposito.
FOTO: DAN P. NEEGAARD

Det er et misforhold mellom fakta og fiksjon i folks oppfatning av muslimer, mener islamekspert.

-Frykten for islam vokser. Ikke bare i USA, men også i Europa.

INGEBORG SENNESET

-Er islam mest religion eller mest politikk?

-For de fleste muslimer handler det først og fremst om tro, samtidig som det i mange land hvor islam er hovedreligion, også er en politisk dimensjon, sier John L. Esposito.

Han fortsetter:

-På samme måte som med kristne majoritetsland, altså. I en undersøkelse vi gjorde, mente rundt 40 prosent av amerikanere at lovene våre bør være basert på Bibelen.

John L. Esposito er professor ved Georgetown University i Washington D.C. og er forfatter av mer enn 45 bøker, blant annet *The Future of Islam* og *Who Speaks for Islam? What a Billion Muslims Really Think*.

Professorens mangeårige arbeid, deriblant en spørreundersøkelse som omfattet hele 50.000 muslimer over seks år i mer enn 35 land der islam er den dominerende religionen, gjør ham svært kompetent til å svare på det innledende spørsmålet.

-Hvordan er det å være ung muslim i USA under Donald Trump?

-Frykten for islam er på sitt høyeste nivå på 10-20 år, og den vokser. Ikke bare i USA, men også i Europa, sier professoren.

Fakta

I Oslo i går

- Islameksperten John Esposito var i går kveld på Kulturhuset i Oslo i samtale med andre islamekspert, ledet av Asne Seierstad.
- Det skjedde i forbindelse med lanseringen av Samtiden nr. 1-2017, som har Koranen som hovedtema.
- Les mer på samtiden.no.

-Jeg snakket med en dansk journalist for noen uker siden. Han fortalte at det kan ta inntil 30 år for en muslim å bli akseptert som dansk. Selv om de ikke praktiserer religionen sin! Inntrykket er at integrering ikke er nok lenger, du må assimileres. Enten blir du akkurat som oss, ellers har vi et problem.

Esposito mener det var etter 11. september 2001 at folk ble så islam- og muslimbevisste.

-Før snakket folk om at noen var fra India eller Pakistan. Nå sier de bare «muslim». Dette forsterkes av mediene, som for eksempel rapporterer om «muslimske kriminelle», selv om kriminalite-

ten ikke hadde noe med religion å gjøre. Frykten for islam gjør også at mange tror det er langt flere muslimer i et samfunn enn det egentlig er.

- Hvordan kan vi på en god måte ta på alvor frykten mange har for islamisering og globalisering?

- Man bør åpenbart frykte ekstremisme, det er sunn fornuft. Faren oppstår når man tar den reelle frykten for ekstremisme og skjærer alle muslimer over én kam. Ta Anders Behring Breivik. Hvor mange kristne er blitt holdt ansvarlig for hans handlinger?

Kalles «apologet»

Esposito ble beskrevet over en hel side i Behring Breiviks manifest, i mindre flatterende ordelag. Det samme er han blitt på islamkritiske nettsted i Norge, hvor han kalles «apologet».

- Det får jeg høre hele tiden. Poenget er: Grupper blir holdt ansvarlige for enkeltmenneskers handlinger. Og det hjelper lite at de ikke engang hører hjemme i samme gruppe - det er ekstremister som utgjør faren, ikke muslimer - tvert imot tar tusener av muslimer aktivt avstand fra angrep.

«Mainstream islam har aldri legitimert terror eller undertrykkelse», skrev Bushra Ishaq og Mo-

hammad Usman Rana i et innlegg i Aftenposten i 2016.

De viser til forskningslitteratur, deriblant en mengde kvantitative studier av Esposito, som de mener beviser at muslimer flest ønsker demokrati. Professoren bekrefter.

- Spør man muslimer om hva de beundrer ved Vesten, vektes nettopp verdier som ytringsfrihet, trosfrihet, sivile rettigheter og selvbestemmelse.

Nye ekstremister kan vokse frem - Går vi mot mer konservative holdninger hos unge?

- Fremmedgjør man en gruppe lenge nok, trekker de seg unna og sammen. Da kan vi etter hvert begynne å snakke om radikaliserings - og det er derfor grupper som IS jubler, når maktmennesker snakker om islamisering. IS elsker islamofobi, for frykt nærer fiendebilder, og det tjener deres sak.

- IS taper terreng. Blir det et nytt vakuum om deres ideologiske prosjekt smuldrer opp?

- Det var ekstremistiske grupper før IS, og det vil komme nye etter dem. Kun én av fire muslimske majoritetsland er demokratiske, og lederne ser ut til å bli mer autoritære. Dersom vestlige regjeringer fortsetter å støtte dem, vil neppe forholdene bedres.

- Før vi tar tak i hovedproblemet - som ikke er religion, men kap-

ringen av religion - vil heller ikke ekstremistsirkelen brytes. Vi må forbi mytene. Ta vold i de hellige skriftene, for eksempel. Av alle store religioner er kristendommen den eneste som faktisk tar til orde for folkemord. Det er mange flere passasjer om vold i Bibelen enn i Koranen, likevel trekkes sitater fra sistnevnte frem langt oftere.

Nederland: Dyrker fiendebilder

Esposito nevner Geert Wilders. Nederland er historisk sett kjent som den religiøse toleransens land, men Wilders, som er den mest populære politikeren og 16. april kan få regjeringsmakt, vil forby Koranen, stenge moskeer og har kalt profeten Muhammed for «en syk pedofil».

- Hva hadde Hitler, Mussolini og Saddam Hussein til felles? Når de gikk til krig, var det mot et skapt fiendebilde.

- Sier du at muslimer er «de nye jødene»?

- Det er mange likheter med antisemittismen, uten at proporsjonene skal sammenlignes. Du ser interessant nok at amerikanske jødiske grupper nå støtter opp om muslimene, nettopp fordi fremmedgjøringen er gjenkjennelig. Det er ironien ved populisme. Tross dens splittende natur kan den bringe folk sammen - på godt og vondt.

En pussig dom i Berlin fastslår at kansler Angela Merkel må oppgi hvilke journalister hun snakker med når. Saken kan sees som et symptom på et usunt system.

Angela Merkel dømt til åpenhet

Kommentar
Ingrid Brekke

Journalist

En journalist i Berlin-avisen Der Tagesspiegel søkte Merkels kontor om innsyn i bakgrunnssamtaler Merkel har hatt med journalister om temaene flyktningkrise, Brexit og det høyrepopulistiske partiet Alternative für Deutschland.

Informasjonen skulle brukes til en kartlegging av «samrøre mellom medier og regjering» og troverdigheten i mediens rapportering, skriver Frankfurter Allgemeine Zeitung.

Journalisten fikk avslag og gikk til retten. Der fikk han altså medhold i at Merkel må opplyse hvem hun har snakket med og når.

Dommen er ikke rettskraftig, Merkels kontor har anket saken av hensyn til pressefriheten slik den er fastsatt i grunnloven.

- En farse

Fortrolige samtaler er en søyle i journalistisk arbeid. Det tyske journalistforbundet har da også kalt dommen «en farse».

Og hva ville skje om dommen skulle bli stående (noe som virker usannsynlig)? Åpenhetskravet ville neppe bare gjelde kansleren, men andre regjeringsmedlemmer og samfunnsstopper også.

Kildene vil få det vanskeligere, journalister mindre tilgang og offentligheten mindre informasjon.

Jeg har likevel en viss sympati for min kollega i Der Tagesspiegel. Både fordi temaet hans om samrøre er viktig, og fordi jeg tolker søksmålet som et uttrykk for frustrasjon han ikke er alene om.

Utbredt hemmelighold

Sett med norske øyne er tysk

journalistikk forbløffende sterkt preget av autoriteters meninger og slike fortrolige samtaler. Alle journalister er innforstått med systemet 1,2,3 - der møter med autoriteter kodes slik:

● Unter eins: Full åpenhet.

● Unter zwei: Informasjonen kan brukes, men ikke i form av direkte sitater.

● Unter drei: Helt fortrolig. Informasjonen er dyp bakgrunn og kan ikke gjengis direkte.

Både som korrespondent og under arbeidet med min biografi om Angela Merkel har jeg selv deltatt på utallige møter «Unter drei». Etterpå har jeg gjerne endt opp med enten å trekke på skuldrene fordi det tross alt ikke kom noe nytt, eller i oppgitt over å vite noe jeg ikke kan fortelle.

Utnytter systemet

Angela Merkel spiller på det lukkede systemet for alt det er verdt. Etter 12 år som kansler snakker hun mindre med pressen enn før, men har noen faste journalister som inviteres til bakgrunnssamtaler, særlig under flyreiser. Å gi innsyn i hvordan Merkel spiller med mediakabalen er selvsagt ikke i hennes interesse.

Men det egentlige problemet med den utbredte bruken av «Unter drei», er at det er umulig for leserne å skjønne informasjonsflyten. Hvor kommer den fra? Hvorfor nå?

Navigasjon i haibasseng

Dette er omtrent som vi holdt på i Norge på 60-tallet, kommenterte en dreven kollega. Erfarne tyske kolleger greier selvsagt stort sett å navigere anstendig i det politiske haibassenget. Men det er også menneskelig delig å føle seg som en utvalgt, en innviet, og dermed glemme hvor lojaliteten skal ligge: hos borgerne, leserne, de sårbare i samfunnet.

Et godt svar på økt skepsis til etablerte medier - i Tyskland har høyrepopulister etablert skjellsordet «Lügenpresse», løgnpresse - er nettopp økt åpenhet. Men å starte i den enden dommen åpner for, fører neppe godt av sted.

Fortrolige samtaler er en søyle i journalistisk arbeid